

GARSINIŲ ŽURNALŲ SKAITYTOJŲ POREIKIŲ TENKINIMAS LIETUVOS AKLŲJŲ BIBLIOTEKOJE

TYRIMO ATASKAITA

Nuotrauka: <https://pixabay.com>

Tyrimą vykdė: Ilona Daučiūnienė

Vilnius
2018

Turinys

Įvadas.....	3
Tyrimo metodika	4
Tyrimo rezultatai	6
Respondentai	6
Garsinių žurnalų skaitymo tendencijos.....	7
Garsinių žurnalų pasiūlos atitikimas vartotojų poreikiams	12
Skaitytojų lūkesčiai LAB garsiniams žurnalams.....	14
Išvados	16

Įvadas

Lietuvos aklųjų biblioteka (LAB) – vienintelė biblioteka Lietuvoje, kuri tenkina asmenų, negalinčių skaityti įprasto spausdinto teksto dėl sensorinių (aklumo, silpnaregystės), fizinių funkcijų, raidos, kompleksinių sutrikimų ir kitų įgimtų ar įgytų sveikatos sutrikimų, poreikius. Didžioji dalis bibliotekos fonde esančių leidinių tikslinės grupės vartotojams leidžiami specialiuųjų formatų leidiniais – tai garsiniai leidiniai, spaudiniai Brailio arba padidintu raštu, daugiafunkciniai leidiniai (garso ir teksto dokumentai su paieškos sistema DAISY). 2012 m. įdiegus Elektroninių leidinių valdymo informacinę sistemą (ELVIS) visi skaitmeniniai LAB leidiniai, garsinės knygos ir žurnalai regos negalią ir skaitymo sutrikimų turintiems skaitytojams tapo prieinami internetu.

Pagrindinė LAB produkcija yra garsiniai leidiniai. Rūpinantis tikslinės grupės vartotojų poreikiais kiekvienais metais LAB garsiniu formatu leidžiamos knygos ir žurnalai. Dalis garsinių žurnalų iš popieriniu formatu leidžiamų periodinių leidinių garsinama pilnai, kiti garsiniai žurnalai sudaromi pačios bibliotekos kaip teminiai rinkiniai, atrenkant straipsnius iš įvairių šaltinių. LAB sudaromiems garsiniams žurnalams naudojami užsienio ar Lietuvos periodiniuose leidiniuose reginčiųjų raštu, interneto portaluose publikuojami straipsniai. Bibliotekos sudarytų garsinių žurnalų periodiškumas yra nevienodas – vieni žurnalai leidžiami kas mėnesį, kiti kas pusmetį ar ketvirtį. 2017 m. įgarsinti 18 pavadinimų garsiniai žurnalai, iš jų 7 sudaryti LAB.

LAB regos ar kitą negalią turintys vartotojai, negalintys skaityti tekstų įprastu spausdintu formatu, turi galimybę garsinius žurnalus skaityti MP3 formatu fizinėje laikmenoje (įrašytus į kompaktines plokšteles arba diskus) arba naudodamiesi virtualia bibliotekos paslauga per ELVIS, kur talpinami visi LAB turimi garsiniai ir kiti skaitmeninio formato leidiniai (garsinės knygos ir žurnalai, suskaitmeninti leidiniai iš senųjų analoginių formatų, DAISY knygos, tekstiniai dokumentai).

2017 m. LAB fondo paslaugomis naudojosi 4 056 vartotojai, iš jų 3 046 regos ar kitą negalią turintys vartotojai, kurie sudarė 75,1 proc. visų praeitais metais aptarnautų vartotojų. ELVIS 2017 m. registruota 950 vartotojų. 2018 m. sausio 1 d. duomenimis LAB fondą sudarė 292 643 fiz. vnt. 34 170 pavadinimų įvairių dokumentų. 2017 m. LAB fonde buvo 14 883 fiz. vnt. 27 pavadinimų garsinių žurnalų, šie leidiniai sudarė 5 proc. bibliotekos dokumentų fondo.

2018 m. pradžioje vykdytas LAB garsinių žurnalų išduoties ir turinio analizės tyrimas. Realiosios (fizinės) garsinių žurnalų išduoties statistinių duomenų analizė parodė, kad 2017 m. regos ar kitą negalią turintiems vartotojams MP3 formatu buvo išduota 9 329 garsinių žurnalų. Fizinėje laikmenoje daugiausiai buvo skaitomi LAB sudaryti garsiniai žurnalai „Iš viso pasaulio“ ir „Sveikatos ABC“, taip pat vartotojų tarpe buvo populiarus reginčiųjų raštu leidžiamas žurnalas „Iliustruotoji istorija“. Informacinėje sistemoje ELVIS 2017 m. vartotojams virtualiai išduoti 5 488 garsiniai žurnalai. Daugiausia kartų skaitytas garsinis žurnalas „Savaitė“ ir „Iliustruotoji istorija“, populiariausias LAB sudarytas garsinis žurnalas buvo „Iš viso pasaulio“.

Tyrimas „Garsinių žurnalų skaitytojų poreikių tenkinimas Lietuvos aklųjų bibliotekoje“ atliktas siekiant išsiaiškinti pačių vartotojų nuomonę apie garsinius žurnalus, nustatyti periodinių leidinių paklausą, garsinių žurnalų pasiūlos atitikimą skaitytojų poreikiams ir numatyti efektyvesnius būdus jiems tenkinti. Tikimasi, kad atlikto tyrimo rezultatai leis išsamiau susipažinti su garsinių žurnalų vartotojų poreikiais ir padės tobulinti šio formato leidinių leidybos paslaugas.

Tyrimo metodika

Tyrimo tikslas – išsiaiškinti tikslinės grupės vartotojų nuomonę apie LAB skaitytojų poreikių tenkinimą, aprūpinant juos garsiniais žurnalais.

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti garsinių žurnalų skaitymo tendencijas.
2. Įvertinti garsinių žurnalų pasiūlos atitikimą skaitytojų poreikiams.
3. Išsiaiškinti skaitytojų lūkesčius LAB garsiniams žurnalams.
4. Apibendrinus tyrimo rezultatus numatyti tobulintinas sritis garsinių žurnalų leidybos paslaugoms gerinti.

Tikslinė grupė – LAB garsinių žurnalų skaitytojai.

Tyrimo imtis. Tyrimo tikslinė grupė – LAB vartotojai nuo 15 iki 70 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, negalintys skaityti įprasto spausdinto teksto dėl sensorinių (aklumo, silpnaregystės), fizinių funkcijų, raudos, kompleksinių sutrikimų ir kitų įgimtų ar įgytų sveikatos sutrikimų. Tyrimo metu apklausti 35 skaitytojai, kurie per metus (2017 m.) perskaitė 50 ir daugiau garsinių žurnalų. LIBIS informacinės sistemos duomenimis praeitais metais tokių vartotojų buvo 45, iš jų 1 respondentas perskaitė 236 minėto formato leidinius.

Tyrimo instrumentas. Tyrimui pasirinktas kiekybinis tyrimo metodas, vykdyta LAB garsinių žurnalų skaitytojų anketinė apklausa telefonu. Tyrimo metu naudotas klausimynas, kurį sudarė teminiai ir socialiniai-demografiniai klausimai (žr. 1 lentelę, klausimyno forma pateikiama ataskaitos priede).

1 lentelė. Tyrimo kriterijai ir indikatoriai (anketos klausimai)

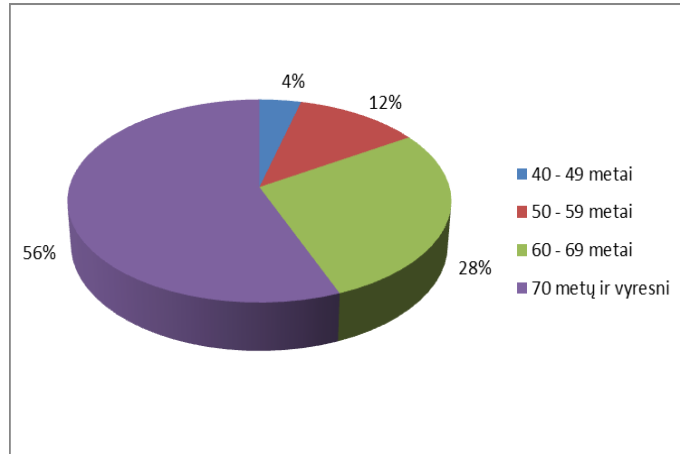
Tyrimo kriterijai	Tyrimo indikatoriai (klausimai)
1. Garsinių žurnalų skaitymo tendencijos	
Skaitymo trukmė (stažas), dažnumas, būdai, vartotojų informuotumas apie leidinių asortimentą, populiariausi leidiniai ir straipsniai ir kt.	1 kl. Kiek laiko Jūs esate garsinių žurnalų skaitytojas? 2 kl. Kiek garsinių žurnalų per mėnesį Jūs vidutiniškai perskaitote? 3 kl. Kokiais būdais (įrenginiais) Jūs skaitote garsinius žurnalus? 4 kl. Kokių temų straipsniai garsiniuose žurnaluose Jums yra įdomūs ir aktualūs? 5 kl. Kokius garsinius žurnalus per pastaruosius 12 mėnesių Jūs skaitėte? 7 kl. Kokius pačios bibliotekos sudaromus garsinius žurnalus (iš įvairių šaltinių sudaromus straipsnių rinkinius) Jūs žinote?
2. Garsinių žurnalų pasiūlos atitikimas vartotojų poreikiams	

Garsinių žurnalų pasiūlos vertinimas	<p>6 kl. Ar pasigendate garsinių žurnalų, kuriuos LAB leido anksčiau ir Jūs juos skaitėte, bet šiuo metu jie jau nebeleidžiami?</p> <p>8 kl. Kokie LAB sudaromi garsiniai žurnalai Jums patinka?</p> <p>9 kl. Kas Jums patinka šiuose žurnaluose?</p> <p>10 kl. Kokių temų LAB sudaromų garsinių žurnalų straipsniai Jums labiausiai patinka?</p> <p>11 kl. Kokius garsinius žurnalus skaitėte anksčiau, bet nustojote skaityti?</p> <p>12 kl. Jei nustojote skaityti, tai dėl kokių priežasčių?</p>
3. Skaitytojų lūkesčiai LAB garsiniams žurnalams	
Vartotojų siūlymai dėl LAB garsinių žurnalų turinio (rubrikų, straipsnių tematikos) kokybės gerinimo	<p>13 kl. Kokiomis temomis naujų rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose Jūs pageidautumėte / galėtumėte pasiūlyti?</p> <p>14 kl. Kokiomis temomis rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti mažiau arba siūlytumėte jų visai atsisakyti?</p> <p>15 kl. Kokiomis temomis rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti daugiau?</p>
4. Garsinių žurnalų skaitytojo portretas	
Socialiniai-demografiniai klausimai	<p>17 kl. Jūs esate: vyras / moteris</p> <p>18 kl. Jūsų amžius</p> <p>19 kl. Jūsų išsilavinimas</p> <p>20 kl. Kuriai gyventojų grupei save priskirtumėte?</p>

Tyrimo rezultatai

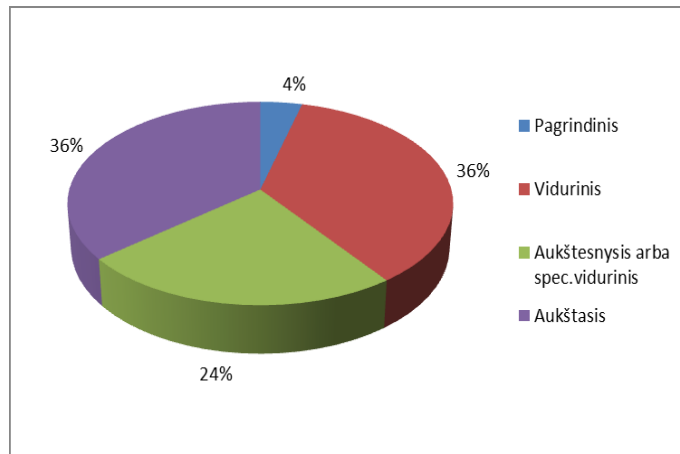
Respondentai

Tyrimė dalyvavo 35 LAB garsinių žurnalų skaitytojai. Apklausoje dalyvavusieji respondentai 2017 m. perskaitė nuo 50 iki 236 garsinių žurnalų (arba vidutiniškai per mėnesį po 4-20 žurnalų). 60 proc. respondentų sudarė moterys, vyrai – 40 proc. Analizuojant respondentų pasiskirstymą pagal amžiaus grupes, matyti, kad daugiau nei pusė (56 proc.) respondentų sudarė vyresni nei 70 metų skaitytojai, 28 proc. visų apklaustųjų – 60-69 metų asmenys (1 pav.).

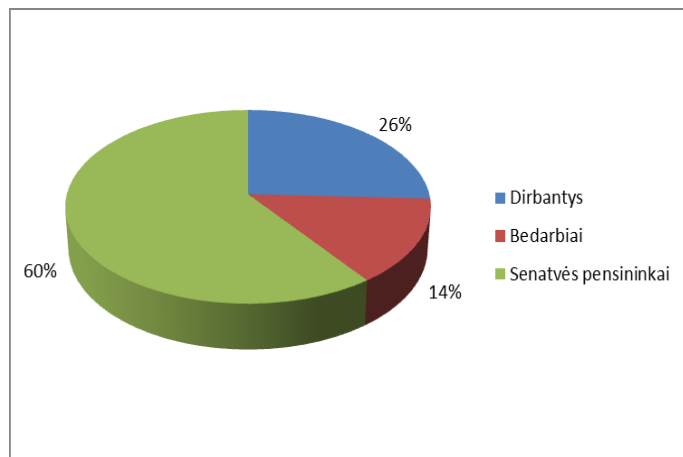
1 pav. Respondentų amžius

Iš visų apklausoje dalyvavusių respondentų po 36 proc. turėjo aukštąjį arba vidurinį išsilavinimą, beveik ketvirtadalis (24 proc.) nurodė turintis aukštesnįjį arba specialųjį vidurinį išsilavinimą. Mažiausiai (4 proc.) apklausoje dalyvavusių skaitytojų turėjo pagrindinį išsilavinimą (2 pav.).

2 pav. Respondentų išsilavinimas

Didžioji dalis respondentų (60 proc.) – senatvės pensininkai, 26 proc. dalyvavusių apklausoje buvo dirbantys asmenys, bedarbiai sudarė 14 proc. (3 pav.).

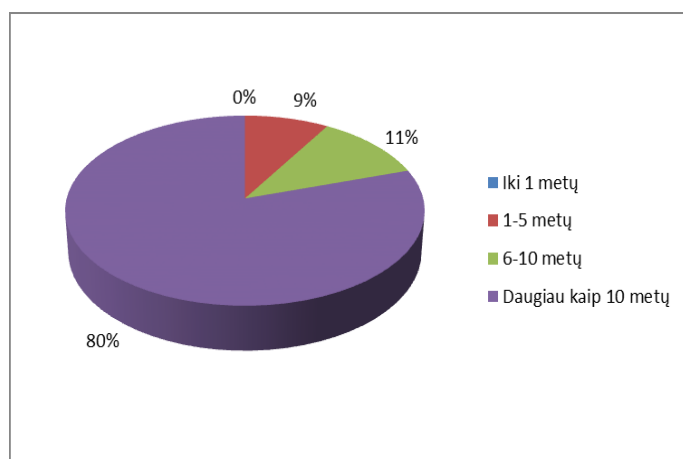

3 pav. Respondentų pasiskirtymas pagal užimtumo pobūdį

Apibendrinant apklausos metu gautus socialinius-demografinius respondentų duomenimis matyti, kad aktyvūs garsinių žurnalų skaitytojai yra: moterys, didesnė dalis respondentų turi aukštąjį arba vidurinį išsilavinimą, senatvės pensininkai, 70 metų ir vyresnio amžiaus asmenys.

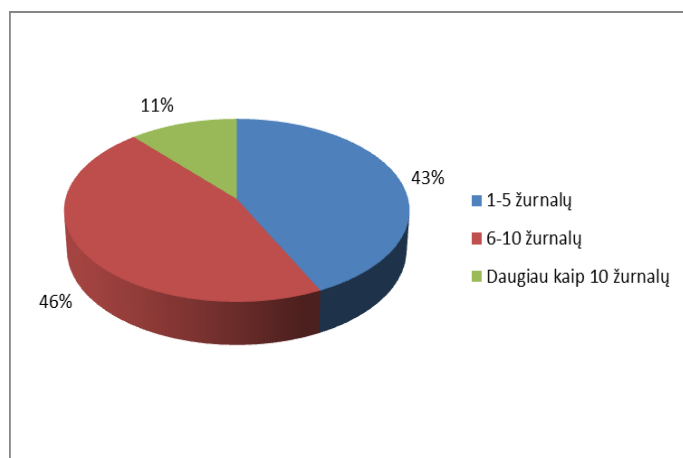
Garsinių žurnalų skaitymo tendencijos

Didžioji dalis (80 proc.) visų apklausoje dalyvavusių respondentų teigė, kad garsinius žurnalus skaito daugiau kaip 10 metų, kas devintas tyrimo dalyvis (11 proc.) – 6-10 metų (4 pav.).

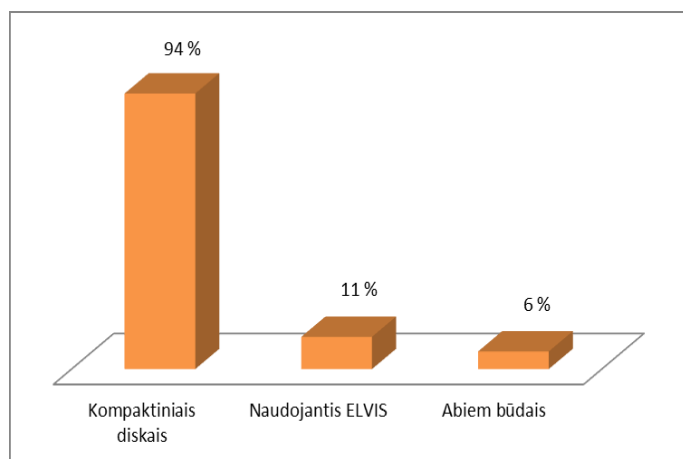
4 pav. Garsinių žurnalų skaitymo stažas

Tyrime dalyvavusių skaitytojų buvo klausama, kiek vidutiniškai per mėnesį garsinių žurnalų jie perskaito. 46 proc. respondentų nurodė, kad perskaito 6-10 žurnalų, 43 proc. – 1-5 žurnalų, aktyviausi ir daugiausiai skaitantys (daugiau kaip 10 žurnalų) sudarė 11 proc. visų tyrimo metu apklaustų respondentų (5 pav.).

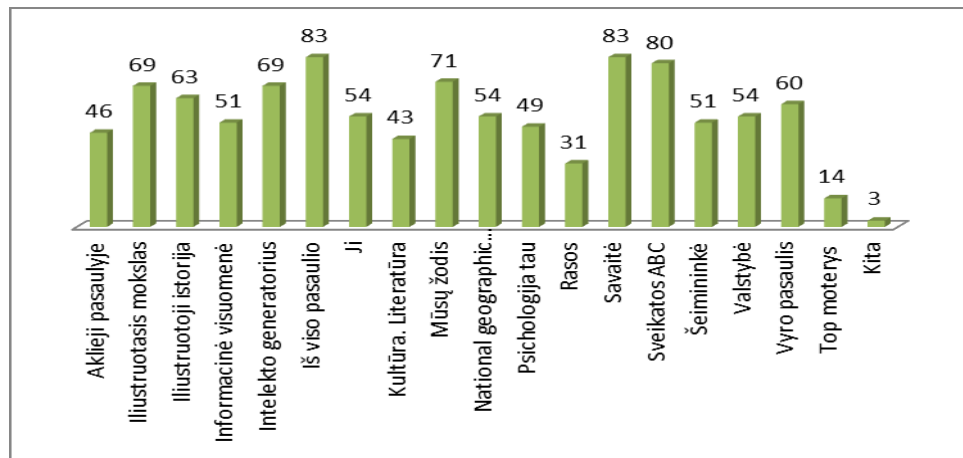
5 pav. Vidutiniškai per mėnesį perskaitytų garsinių žurnalų skaičius

Apklausoje rezultatai rodo, kad didžioji dalis (94 proc.) tyrimo dalyvių garsinius žurnalus skaito kompaktiniais diskais, ELVIS naudojami kas devintas (11 proc.) skaitytojas, abiem būdais – 6 proc. respondentų (6 pav.). Tyrimo metu buvo apklausti tik skaitytojai, registruoti Lietuvos integraliojoje bibliotekų informacijos sistemoje (LIBIS) (Pastaba. ELVIS informacinėje sistemoje fiksuojamas tik skaitytojams išduotų leidinių skaičius. Skaitytojų identifikavimo parametrų (elektroninio pašto adreso, telefono numerio) ši sistema nenumato).

6 pav. Garsinių žurnalų skaitymo būdai (įrenginiai)

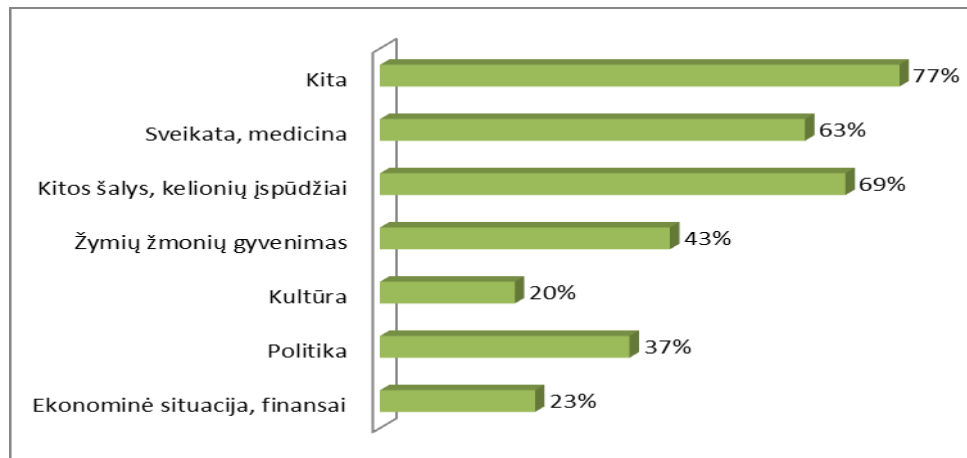
Respondentų buvo klausiami, kokius garsinius žurnalus per pastaruosius 12 mėnesių jie skaitė. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausiai buvo skaitomi žurnalai „Iš viso pasaulio“ (83 proc.), „Savaitė“ (83 proc.) ir „Sveikatos ABC“ (80 proc.). 2017 m. IV ketv. LAB vartotojams buvo pasiūlytas naujas garsinis žurnalas „Top moterys“, leidžiamas reginčių raštu. Šį leidinį skaitė 14 proc. tyrimo dalyvavusių respondentų. Bendraujant su tyrimo dalyviais telefonu ir fiksuojant jų atsakymų variantus į anketoje pateiktus klausimus, buvo nustatyta, kad beveik kas trečias skaitytojas (32 proc.) kai kurių pavadinimų garsinių žurnalų nežino (pavyzdžiui, „Aklieji pasaulyje“, „Vyro pasaulis“, „Informacinė visuomenė“ ir kt.) (7 pav.).

7 pav. Garsinių žurnalų skaitomumas 2017 metais (proc.)

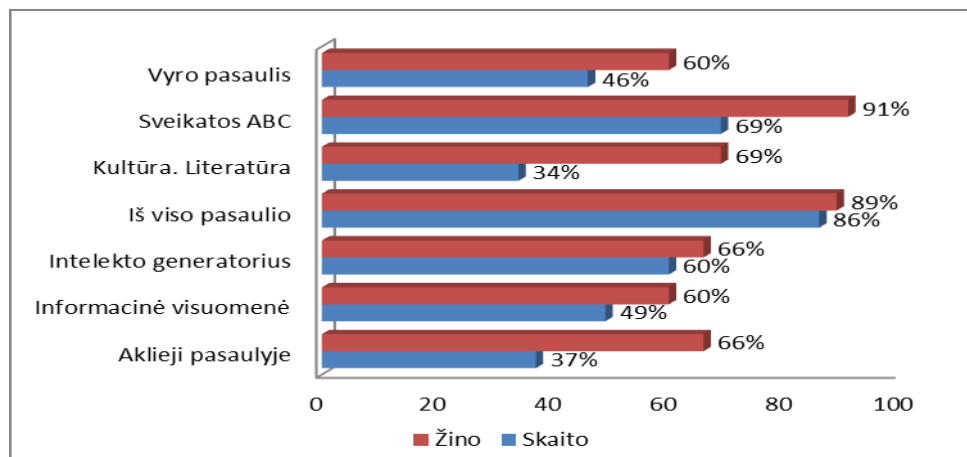
Tyrimo metu buvo domėtasi, straipsniai kokiomis temomis yra įdomūs ir aktualūs skaitytojams (8 pav.). Apklausoje rezultatai parodė, kad labiausiai respondentus domina pažintinė informacija apie kitas šalis, kelionių išpūdžius (69 proc.), straipsniai sveikatos ir medicinos temomis (63 proc.). 77 proc. skaitytojų rinkosi atsakymo variantą „kita“ ir pakomentavo:

- „Šaškės, kompiuterių naujovės, telefonų pritaikymas akliesiems“
- „Apie istoriją“ (3 respondentai)
- „Straipsniai apie kriminalinius nusikaltimus“
- „Apžvalginiai, apie sveiko gyvenimo būdus“
- „Apie sportą“
- „Apie mokslą, istoriją“
- „Apie mokslą“
- „Apie mokslą, kosmosą“
- „Moksliniai, straipsniai filosofiniais klausimais, pasaulinės spaudos agentūrų apžvalgos“
- „Moksliniai atradimai“
- „Mokslo atradimai, gamta, pažintiniai straipsniai“
- „Įvairūs, istoriniai, informacinės technologijos“
- „Apie aklujų gyvenimą“
- „Apie mokslo pasiekimus, kosmosą, geografiją, atradimus“
- „Apie moteris, madas, stilių ir pan.“
- „Apie istoriją, aktualijas“
- „Apie žvejybą, teisę“
- „Straipsniai moterims, apie kulinariją, augalus, buitį, aktualijas, technikos naujoves“
- „Apie maisto gamybą“
- „Receptai, istorija“
- „Receptai“
- „Gamta, gyvūnai, technika“
- „Apie mokslą, psichologiją, poeziją“
- „Grožis, aktualijos“

8 pav. Skaitytojus dominančių straipsnių tematika

Tyrimo dalyvių buvo prašoma atsakyti, kokius pačios bibliotekos sudaromus garsinius žurnalus (iš įvairių šaltinių sudaromus straipsnių rinkinius) respondentai žino ir kurie iš jų skaitytojams patinka, yra skaitomi (7, 8 klausimas). Šiais klausimais buvo siekiama išsiaiškinti, ar skaitytojai pakankamai informuoti apie LAB sudaromus periodinius garsinius leidinius ir nustatyti jų populiarumą respondentų tarpe. 2017 m. LAB leido 7 pavadinimų garsinius žurnalus. Apklauso rezultatai parodė, kad beveik visi skaitytojai žino apie žurnalus „Sveikatos ABC“ (91 proc.) ir „Iš viso pasaulio“ (89 proc.). Mažiau respondentai yra informuoti apie žurnalus: „Kultūra. Literatūra“ (69 proc.), „Aklieji pasaulyje“ ir „Intelektu generatorius“ (po 66 proc.), „Informacinė visuomenė“ ir „Vyro pasaulis“ (po 60 proc.). Populiariausias ir dažniausiai skaitomas žurnalas „Iš viso pasaulio“ (86 proc.). Rečiausiai skaitomi garsiniai žurnalai „Aklieji pasaulyje“ (37 proc.) ir „Kultūra. Literatūra“ (34 proc.) (9 pav.).

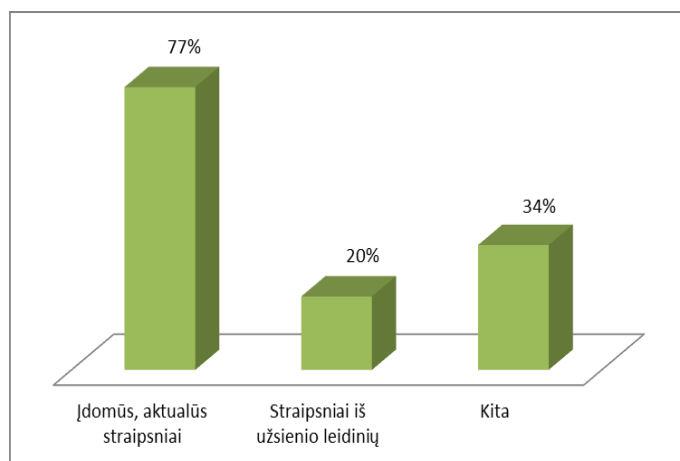
9 pav. LAB sudaromų garsinių žurnalų populiarumas (žinomumas ir skaitomumas)

77 proc. respondentų nuomone, svarbiausi LAB sudarytų garsinių žurnalų pasirinkimą įtakojantys kriterijai – įdomūs ir aktualūs straipsniai (10 pav.). 34 proc. tyrimo dalyvių pažymėjo (atsakymo variantas „kita“):

- ✚ „Viskas įdomu“
- ✚ „Galimybė sužinoti kažką naujo“

- ✚ *„Rengiami kompetentingų specialistų“*
- ✚ *„Kvalifikuotai atrinkami straipsniai“*
- ✚ *„Straipsniai apie gamtą, pažintiniai, mokslo atradimus“*
- ✚ *„Žurnaluose yra straipsnių mane dominančia tematika, apie mokslo pasiekimus“*
- ✚ *„Viskas įdomu, gerai parenkami straipsniai, diktorių darbas“*
- ✚ *„Naudingi patarimai“*
- ✚ *„Kas įdomu, tą skaitau“*
- ✚ *„Apie akluosius pasaulyje“*

20 proc. apklaustųjų nurodė, kad jų pasirinkimą renkantis LAB sudarytus garsinius žurnalus įtakoja žurnaluose įgarsinami užsienio leidinių straipsniai. 2018 m. LAB garsinių žurnalų išduoties ir turinio analizės tyrimo duomenimis, 2017 m. septyniems LAB sudarytiems garsiniams žurnalams straipsniai buvo atrinkti iš 60 įvairių šaltinių (žurnalų, laikraščių ir interneto portalų). Daugiausia straipsnių atrinkta iš žurnalų lietuvių kalba (55 proc.), interneto portalų anglų kalba (22 proc.) ir lietuvių kalba (13 proc.). Didžioji dalis straipsnių įgarsinta iš mėnesinio žurnalo vyrams „A-ZET“, žurnalų moterims „Moters savaitė“ ir „Edita“, mėnesinio žurnalo „IQ“. Iš interneto portalų daugiausia straipsnių atrinkta iš portalo „Delfi“ ir Jungtinės Karalystės Karališkojo nacionalinio aklųjų instituto svetainės „RNIB“. Viso praeitais metais LAB garsiniuose žurnaluose įgarsinti 1 186 straipsniai. Daugiausia jų atrinkta iš periodinių leidinių (1 109 straipsniai), iš kurių didžiąją dalį sudarė straipsniai iš žurnalų lietuvių kalba (1 094 straipsniai). Iš interneto portalų įgarsinti 75 straipsniai, iš kurių 49 straipsniai iš portalų lietuvių kalba.

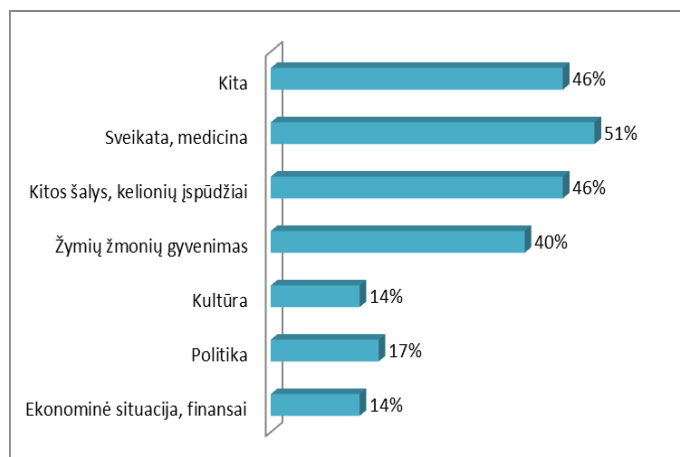
10 pav. Kriterijai, lemiantys LAB sudaromų garsinių žurnalų skaitomumą

Tyrimo rezultatai rodo, kad LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose populiariausi straipsniai yra taip pat sveikatos, medicinos temomis (pažymėjo 51 proc. respondentų) arba pažintiniai straipsniai apie kitas šalis ir kelionių įspūdžius (46 proc.) (11 pav.).

Pasirinkusių atsakymo variantą „kita“ respondentų komentarai (46 proc.):

- ✚ *„Apie naujoves, technologijas, kokios technologijos akliems bus ateityje“*
- ✚ *„Šiuolaikinės technologijos, straipsniai apie mokslą, istoriją“*
- ✚ *„Atspindintys dabartinę padėtį, visuomenės poreikius“*
- ✚ *„Ką skaitau viskas įdomu, kas neįdomu neskaitau“*
- ✚ *„Apie kosmosą, Žemę, technologijas, mokslo naujienas“*
- ✚ *„Apie naujausius mokslo pasiekimus“ (pažymėjo 2 respondentai“*

- ✚ „Visi įdomūs“
- ✚ „Pažintiniai, apie biografijas (aktorių, skulptorių ir kt.), kino tematiką“
- ✚ „Informacinės technologijos, istorija“
- ✚ „Apie moteris, madas, stilių ir pan.“
- ✚ „Aklujų patirtys“
- ✚ „Istorija, gyvūnai“
- ✚ „Apie gamtą, gėles, patarimai sodininkams“
- ✚ „Grožis“

11 pav. Populiarios LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose straipsnių temos

Garsinių žurnalų pasiūlos atitikimas vartotojų poreikiams

Siekiant nustatyti garsinių žurnalų pasiūlos atitikimą skaitytojų poreikiams, domėtasi, ar pasigenda respondentai garsinių žurnalų, kurių leidyba jau yra nutraukta. 46 proc. tyrimo dalyvių nurodė, kad norėtų skaityti:

- ✚ „Akistata“ (4 respondentai)
- ✚ „Mūsų knygos“
- ✚ „Vietoj „National geographic Lietuva“ buvo leidžiamas žurnalas kitu pavadinimu; žurnale „Iš viso pasaulio“ buvo daugiau straipsnių apie mokslą, o dabar apie įžymius žmones“
- ✚ „Gamta, medžioklė, žūklė“
- ✚ „Šeima ir buitė“
- ✚ „Mokslas ir dabartis“
- ✚ „Kelionė su Bernardinai.lt“ (2 respondentai)
- ✚ „Iliustruotas pasaulis“
- ✚ „Mokslas ir gyvenimas“ (2 respondentai)
- ✚ „Moteris“

54 proc. respondentų atsakė, kad garsinių žurnalų pasiūlos trūkumo nejaučia, nes skaito kitus periodinius leidinius (12 pav.).

12 pav. Nebeleidžiamų garsinių žurnalų poreikis

Tyrimo metu nustatyta, kad šiuo metu du trečdaliai (66 proc.) respondentų neskaitytų anksčiau skaitytų garsinių žurnalų:

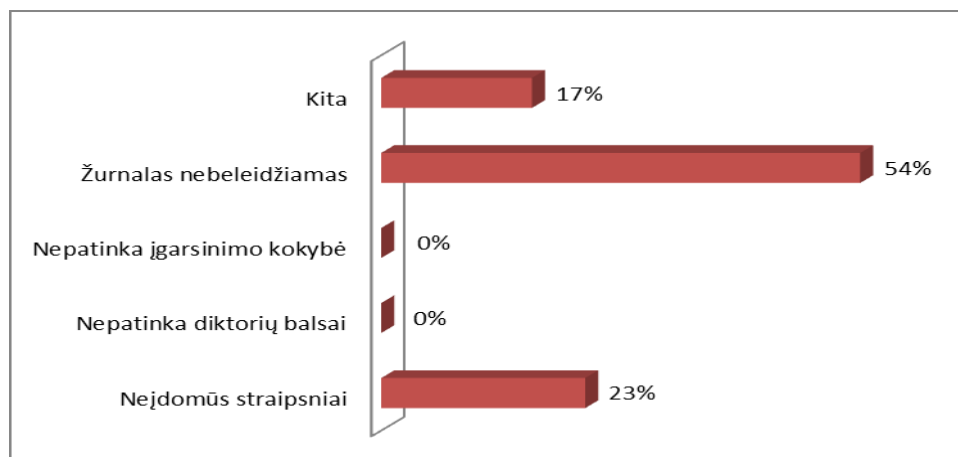
- ✚ „Akistata“ (4 respondentai)
- ✚ „Kultūra. Literatūra“, „Iliustruotoji istorija“
- ✚ „Teisė“
- ✚ „Sveikatos ABC“, „Psichologija tau“
- ✚ „Vyro pasaulis“, „Mokslas ir gyvenimas“, „Mokslas ir technika“
- ✚ „Anglų kalba medicinos tematika žurnalai, literatūriniai žurnalai, „Nedelia“ ir „Neva“ rusų kalba. Žurnalai apie sveikatą – juose straipsniai labiau populiarūs, o ne skirti specialistams. Šiuose žurnaluose netaisyklingai kirčiuojami medicininiai terminai, diktoriai turėtų pasikonsultuoti su specialistais, kaip juos taisyklingai tarti“
- ✚ „Šeima ir butis“, „Aš ir psichologija“
- ✚ „Kelionė su Bernardinai.lt“, „Iš viso pasaulio“, „Savaitė“
- ✚ „Butis“
- ✚ „Sveikatos ABC“, „Šeimininkė“
- ✚ „Kultūra. Literatūra“ (2 respondentai)
- ✚ „Mokslas ir gyvenimas“, „Iliustruotoji istorija“
- ✚ „Moteris“
- ✚ „Geo“, „Iliustruotasis mokslas“
- ✚ „Mokslas ir gyvenimas“ (2 respondentai)
- ✚ „Kultūra. Literatūra“, „Sveikatos ABC“, „Iš viso pasaulio“
- ✚ „Kelionė su Bernardinai.lt“; „Aklieji pasaulyje“, nes šis žurnalas Tiflotyros skyriuje, reikia į jį specialiai eiti“

Daugiau nei pusė (54 proc.) respondentų nurodė, kad pagrindinė minėtų žurnalų neskaitymo priežastis – jų leidybos nutraukimas (13 pav.). 23 proc. tyrimo dalyvių nuomone žurnaluose įgarsinami straipsniai jiems yra neįdomūs. 17 proc. skaitytojų, pasirinkusių atsakymo variantą „kita“, pakomentavo:

- ✚ „Akistatoje“ per daug neigiamos informacijos apie nelaimės ir kt.“
- ✚ „Sveikatos ABC“ straipsniai neįdomūs, ne apie sveikatą“
- ✚ „Nedomina straipsnių tematika, turinys“
- ✚ „Įgarsinami pasenę, neaktualūs straipsniai“

- „Jeigu visai nepatinka“
- „Jei nedomina rubrikos ir straipsniai“

Pastabų dėl garsinių žurnalų įgarsinimo kokybės ar diktorių darbo respondentai neišsakė.

13 pav. Garsinių žurnalų neskaitymo priežastys

Skaitytojų lūkesčiai LAB garsiniams žurnalams

Siekiant išsiaiškinti tobulintinas sritis garsinių žurnalų leidybos paslaugoms gerinti, tyrimo dalyvių buvo klausiama, kokiomis temomis naujų rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose skaitytojai pageidautų arba galėtų pasiūlyti. Į šį klausimą atsakė 40 proc. respondentų:

- „Apie naujoves iš užsienio, apie aklyjų gyvenimą, įstatymus, tai, kas aktualu neregiam“
- „Apie aklyjų gyvenimą, integraciją į visuomenę, šiuolaikinių technologijų pritaikymą akliesiems“
- „Apie mokslo naujienas, technologijas, žemės ūkio techniką“
- „Straipsnių filosofinėmis temomis su ištraukų pavyzdžiais, pavyzdžiui, Omar‘as Chajam‘as, Frydrich‘as Nyčė“
- „Rimtesnių kultūrologinių su citatomis“
- „Rubrikoms parinkti daugiau įdomesnių straipsnių, pavyzdžiui, jei apie pasaulio šalis, tai daugiau straipsnių ta tematika“
- „Apie Lietuvos istoriją“
- „Masažuotojams aktualios profesinės informacijos“
- „Galėtų būti daugiau straipsnių apie istoriją“
- „Apie aklyjų gyvenimo ir teisės aktualijas, techninės pagalbos priemonių naujienas“
- „Humoristinių straipsnių“

LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose kas penkto tyrimo dalyvio (20 proc.) nuomone galėtų būti mažiau arba visiškai atsisakyta įgarsinti šių rubrikų / straipsnių:

- „Žurnale „Valstybė“ komentarai per daug politizuojami“
- „Vienadienių aprašomojo pobūdžio straipsnių kultūros, politikos klausimais“
- „Tokio pasiūlymo neturiu, tačiau turiu pastabą – klausant straipsnius, susidaro toks įspūdis, kad kartais kai kuriuose trūksta pabaigos, tartum „nukasta“

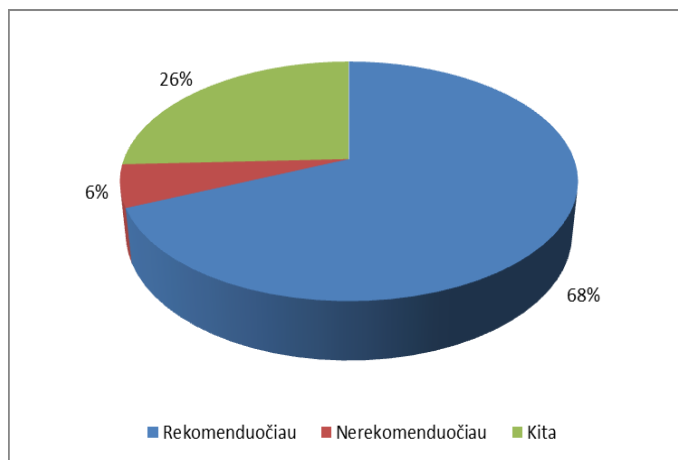
- ✚ *„Apie politiką“*
- ✚ *„Daug straipsnių kartojasi. Galėtų būti straipsniai iš įvairesnių šaltinių“*
- ✚ *„Apie Bunkę – Zvonkę, nors ji ir žymi, nesidomiu“*
- ✚ *„Apie seksą“*

Atsakydami į klausimą, kokiomis temomis rubrikų, straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti daugiau, kas trečias respondentas (31 proc.) pakomentavo:

- ✚ *„Apie sportą, apie aklyjų sportininkų laimėjimus kitose šalyse, sporto varžybose“*
- ✚ *„Apie kelionių atradimus, geografiją, visuomenę, straipsniai įvairiais politiniais aspektais“*
- ✚ *„Atnaujinti „Mūsų knygos“ leidybą“*
- ✚ *„Žurnalą filosofine tematika, apie Omar ‘a Chajam ‘a“*
- ✚ *„Apie sportą (pasiekimus, olimpiadas ir kt.)“*
- ✚ *„Apie žymių žmonių gyvenimą“*
- ✚ *„Bažnytinėm temom, klausausi Marijos radiją“*
- ✚ *„Apie istoriją, gyvūnijos pasaulio įdomybes, keliones“*
- ✚ *„Kompiuterija, technologijos; kultūrinį leidinį garsinti visą („Metai“, „Literatūra ir menas“ ir pan.)“*
- ✚ *„Apie techniką (automobilius, motociklus, variklius ir kt. technikos naujienos)“*
- ✚ *„Specialų žurnalą akliesiems, kuriame būtų straipsniai apie teisės aktų, techninės pagalbos priemonių ir kitas neregiams aktualias naujienas“*

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžioji dalis respondentų (68 proc.) rekomenduotų LAB garsinius žurnalus kitiems skaitytojams (14 pav.). Atsakymo variantą „kita“ pasirinko 26 proc. tyrimo dalyvių, jų komentarai:

- ✚ *„Neturiu kam rekomenduoti, nes pažįstamųjų gyvųjų tarpe neliko“*
- ✚ *„Nedirbu, todėl neturiu kam rekomenduoti“*
- ✚ *„Nelabai bendrauju su kitais skaitytojais“*
- ✚ *„Neturiu kam rekomenduoti, nes kaimynai neregiai mirę“*
- ✚ *„Visi draugai jau mirę“*
- ✚ *„Nėra kam, pažįstami mirę“*
- ✚ *„Nėra su kuo bendrauti“*
- ✚ *„Pažįstami žino apie žurnalus“*

14 pav. Garsinių žurnalų rekomendacijų kitiems skaitytojams tikimybė

Išvados

1. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad didžioji dalis (94 proc.) LAB skaitytojų garsinius žurnalus skaito kompaktiniais diskais.
2. Garsinių žurnalų populiarumas vartotojų tarpe yra nevienodas, tačiau respondentų apklausa parodė, kad iš 18 pavadinimų 2017 m. skaitytojams pasiūlytų garsinių žurnalų, daugiausia buvo skaitomi žurnalai „Iš viso pasaulio“, „Savaitė“ ir „Sveikatos ABC“.
3. Tyrimo metu nustatyta, kad apie LAB sudaromų garsinių žurnalų (straipsnių rinkinių) leidybą ir jų asortimentą informuoti beveik visi respondentai, tačiau mažiausiai skaitytojai žino apie žurnalus „Vyro pasaulis“ ir „Informacinė visuomenė“, rečiausiai skaitomas žurnalas „Aklieji pasaulyje“.
4. Įvertinus skaitytojų atsakymus, matyti, kad labiausiai respondentus domina įvairūs pažintiniai ir moksliniai straipsniai (apie užsienio šalis, kelionių išpūdžius, sveikatą, mediciną, mokslo atradimus ir naujas technologijas).
5. Vartotojų pageidavimu LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti naujų rubrikų / straipsnių istorinėmis, filosofinėmis temomis, taip pat įgarsinamos neregiamas skirtos aktualijos teisės aktų, neįgaliųjų integracijos ir kt. temomis.
6. Skaitytojų nuomone, LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti mažiau straipsnių apie politiką, tačiau rengiama daugiau informacijos sporto, filosofijos, istorijos tematika.
7. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautus rezultatus, garsinių žurnalų populiarinimą siūloma organizuoti vykdant nuoseklias viešinimo priemones ne tik per LAB tinklalapį ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyrą, bet ir nuolat individualiai informuoti skaitytojus apie garsinių leidinių asortimentą, naujus periodinius leidinius bibliotekos padaliniuose ir paslaugų punktuose.

KLAUSIMYNAS

1. Kiek laiko Jūs esate garsinių žurnalų skaitytojas?
 - Iki 1 metų
 - 1-5 metų
 - 6-10 metų
 - Daugiau kaip 10 metų

2. Kiek garsinių žurnalų per mėnesį Jūs vidutiniškai perskaitote?
 - 1-5 žurnalų
 - 6-10 žurnalų
 - Daugiau kaip 10 žurnalų

3. Kokiais būdais (įrenginiais) Jūs skaitote garsinius žurnalus?
 - Kompaktiniais diskais
 - Naudojantis ELVIS
 - Abiem būdais

4. Kokių temų LAB garsinių žurnalų straipsniai Jums yra įdomūs ir aktualūs?
 - Apie ekonominę situaciją, finansus ir pan.
 - Apie politiką
 - Apie kultūrą (teatrą, meną, kiną ir kt.)
 - Apie žymius žmones
 - Apie kitas šalis, kelionių įspūdžius ir pan.
 - Apie sveikatą, mediciną
 - Kita (įrašykite)

5. Kokius garsinius žurnalus per pastaruosius 12 mėn. Jūs skaitėte?
 - Aklieji pasaulyje
 - Iliustruotasis mokslas
 - Iliustruotoji istorija
 - Informacinė visuomenė
 - Intelektu generatorius
 - Iš viso pasaulio
 - Ji
 - Kultūra. Literatūra
 - Mūsų žodis
 - National geographic Lietuva
 - Psichologija tau
 - Rasos
 - Savaitė
 - Sveikatos ABC
 - Šeiminkė
 - Valstybė
 - Vyro pasaulis
 - Top moterys
 - Kita (įrašykite)

6. Ar pasigendate garsinių žurnalų, kuriuos LAB leido anksčiau ir Jūs juos skaitėte, bet šiuo metu jie jau nebeleidžiami?

- Taip, pasigendu, tai žurnalas (-ai) (įrašykite)
- Ne, skaitau kitus žurnalus
- Kita (įrašykite)

7. Kokius pačios bibliotekos sudaromus garsinius žurnalus (iš įvairių šaltinių sudaromus straipsnių rinkinius) Jūs žinote?

- Aklieji pasaulyje
- Informacinė visuomenė
- Intelektų generatorius
- Iš viso pasaulio
- Kultūra. Literatūra
- Sveikatos ABC
- Vyro pasaulis
- Kita (įrašykite)

8. Kokie LAB sudaromi garsiniai žurnalai Jums patinka?

- Aklieji pasaulyje
- Informacinė visuomenė
- Intelektų generatorius
- Iš viso pasaulio
- Kultūra. Literatūra
- Sveikatos ABC
- Vyro pasaulis
- Kita (įrašykite)

9. Kas Jums patinka šiuose žurnaluose?

- Įdomūs, aktualūs straipsniai
- Įgarsinami straipsniai iš užsienio leidinių
- Kita (įrašykite)

10. Kokių temų LAB sudaromų garsinių žurnalų straipsniai Jums labiausiai patinka?

- Apie ekonominę situaciją, finansus ir pan.
- Apie politiką
- Apie kultūrą (teatrą, meną, kiną ir kt.)
- Apie žymius žmones
- Apie kitas šalis, kelionių įspūdžius ir pan.
- Apie sveikatą, mediciną
- Kita (įrašykite)

11. Kokius garsinius žurnalus skaitėte anksčiau, bet nustojote skaityti? (įrašykite)

12. Jei nustojote skaityti kai kuriuos garsinius žurnalus, tai dėl kokių priežasčių?

- Neįdomūs straipsniai
- Nepatinka diktorių balsai
- Nepatinka įgarsinimo kokybė
- Garsinis žurnalas nebeleidžiamas
- Kita (įrašykite)

13. Kokiomis temomis naujų rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose Jūs pageidautumėte / galėtumėte pasiūlyti? (įrašykite)

14. Kokiomis temomis rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti mažiau arba siūlytumėte jų visai atsisakyti? (įrašykite)

15. Kokiomis temomis rubrikų ar straipsnių LAB sudaromuose garsiniuose žurnaluose galėtų būti daugiau? (įrašykite)

16. Ar rekomenduotumėte LAB garsinius žurnalus kitiems skaitytojams?

- Rekomenduočiau
- Nerekomenduočiau
- Kita (įrašykite)

17. Jūs esate:

- Vyras
- Moteris

18. Jūsų amžius:

- 15–19 metų
- 20–29 metai
- 30–39 metai
- 40–49 metai
- 50–59 metai
- 60–69 metai
- 70 metų ir vyresni

19. Jūsų išsilavinimas:

- Pradinis
- Pagrindinis
- Vidurinis
- Aukštesnysis arba spec. vidurinis
- Aukštasis
- Kita (įrašykite)

20. Kuriai gyventojų grupei save priskirtumėte?

- Mokinių
- Studentų
- Dirbančiųjų
- Bedarbių
- Senatvės pensininkų
- Kita (įrašykite)